

**Sławomir Iskierka, Janusz
Krzemiński, Zbigniew Weźgowiec**

**Wykorzystanie nowoczesnych
technologii teleinformatycznych w
procesie kształcenia ustawicznego**

Dydaktyka Informatyki 8, 25-33

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Sławomir Iskierka¹, Janusz Krzemiński², Zbigniew Weźgowiec³

^{1, 2, 3} Politechnika Częstochowska

WYKORZYSTANIE NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII TELEINFORMATYCZNYCH W PROCESIE KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO

THE USE OF MODERN TELEINFORMATICS TECHNOLOGIES IN THE LIFELONG LEARNING PROCESS

Słowa kluczowe: technologia informacyjna, edukacja, kształcenie ustawiczne

Keywords: information technology, education, lifelong learning

Streszczenie

W pracy przedstawiono możliwości współczesnych technologii teleinformatycznych pod kątem ich wykorzystania w procesie kształcenia ustawicznego. Zwrócono uwagę na konieczność stałego doskonalenia umiejętności posługiwania się tymi technologiami, zwłaszcza przez osoby starsze. Wskazano, że stopień złożoności niektórych z tych technologii może być barierą dla skutecznego ich wykorzystania w procesie dydaktycznym.

Summary

In this work possibilities of modern teleinformatics technologies are presented in terms of their use in the process of lifelong learning. A special attention is drawn to the necessity of a continuous mastering of the skills in using such technologies, especially by elder people. It was pointed out that the degree of complexity of selected technologies may become a barrier for their effective use in the educational process.

Wstęp

Współczesne społeczeństwo określane jest mianem społeczeństwa informacyjnego, społeczeństwa wiedzy, w którym to właśnie informacja i wiedza stają się podstawowymi czynnikami rozwoju ekonomicznego, społecznego i kulturowego. Dynamika zmian, jaka występuje w generowaniu, gromadzeniu i przesyłaniu informacji oraz przyrost wiedzy wytwarzanej przez współczesne społeczeństwo stwarza nowe problemy związane z absorpcją tej informacji i wiedzy przez członków społeczeństwa. Dodatkowo skala przyrostu informacji i złożoność współczesnej wiedzy utrudnia czy wręcz uniemożliwia zrozumienie jej

przez część społeczeństwa. Rodzi to konkretne, niespotykane do tej pory problemy, polegające na wypracowaniu metod umożliwiających członkom społeczeństwa świadome i krytyczne korzystanie ze współczesnych zasobów informacji oraz dotarcie z osiągnięciami współczesnej nauki (ze współczesnymi zasobami wiedzy) do możliwie największej części społeczeństwa. Dodatkowymi utrudnieniami w wypracowaniu tych metod jest konieczność selekcji informacji, jaka musi być koniecznie przekazana obywatelom, tak by mogli oni sprawnie funkcjonować w społeczeństwie informacyjnym. Należy zauważyć, że złożoność współczesnej techniki i technologii, a zwłaszcza technologii teleinformatycznych, sprawia, że korzystając z ich funkcjonalności, poza wyjątkami, nie jesteśmy w stanie sprecyzować mechanizmów, z jakich one korzystają. Oczywiście rodzi się pytanie, *czy przeciętny członek społeczeństwa informacyjnego musi znać i rozumieć zawilgości tych technologii, aby z nich korzystać?* Z doświadczenia wiadomo, że nie. Nie zmienia to jednak faktu, że dla wielu osób stan taki może być stanem dyskomfortu cywilizacyjnego. Niemniej jednak w społeczeństwie informacyjnym jego członek musi posiadać minimum umiejętności umożliwiających mu sprawne w nim funkcjonowanie. Umiejętności te powinny zabezpieczyć go przed stanem, który określany jest jako wykluczenie cyfrowe, charakteryzujące się nieumiejętnością korzystania z nowoczesnych technologii, zwłaszcza technologii teleinformatycznych. Technologii, które umożliwiają każdemu obywatelowi zdobywanie informacji i wiedzy z różnych dziedzin życia. Wobec dynamicznego przyrostu informacji i wiedzy zdobyte formalne wykształcenie w szkole czy na uczelni szybko się dezaktualizuje. Zachodzi więc konieczność stałego uzupełniania wiedzy, czyli nauki przez całe życie. Z formalnego punktu widzenia taki proces przyjęto nazywać kształceniem ustawicznym. Na przestrzeni ostatnich lat przyjmowało ono, w rytm zmian technologii teleinformatycznych i metod dydaktycznych, różne formy kształcenia.

Współczesne formy kształcenia ustawicznego

Konieczność kształcenia się przez całe życie wynika z aktualnego stadium rozwoju społecznego. Nabyta wiedza w szkołach czy na studiach dezaktualizuje się w ciągu kilku lat. Należy ją więc uzupełniać, aby sprawnie funkcjonować w zmieniającej się rzeczywistości tak zawodowej, jak i społecznej. Rynek pracy potrzebuje pracowników umiających elastycznie przystosowywać się do nowych warunków produkcji; konieczne staje się systematyczne uzupełnianie kwalifikacji zawodowych. Postępująca cyfryzacja w różnych sektorach życia gospodarczego i społecznego wymusza na obywatelach pozyskiwanie nowych kompetencji w takich obszarach jak: e-administracja, e-banki, e-zdrowie, e-edukacja.

Istotny jest więc fakt, że kształceniu ustawicznemu muszą podlegać wszyscy obywatele niezależnie od wieku i posiadanego wykształcenia.

Strategię rozwoju kształcenia ustawicznego precyzyjnie formułował już dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 8 lipca 2003 r.¹ W dokumencie tym kształcenie ustawiczne definiowano jako *kształcenie w szkołach dla dorosłych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny*. Głównym celem „Strategii” było wyznaczenie kierunków rozwoju kształcenia ustawicznego w kontekście idei uczenia się przez całe życie i budowanie społeczeństwa opartego na wiedzy.

W myśl obecnych założeń kształcenie ustawiczne może być realizowane w formach szkolnych i pozaszkolnych. Kształcenie ustawiczne realizowane w formach szkolnych definiuje się (na potrzeby Funduszy Europejskich i Narodowej Strategii Spójności 2007–2013) jako *formy uzyskiwania i uzupełniania formalnego wykształcenia przez osoby dorosłe w szkołach dla dorosłych, przez którą na podstawie ustawy o systemie oświaty rozumie się szkołę, w której stosuje się odrębną organizację kształcenia i do której przyjmowane są osoby mające 18 lat, a także kończące 18 lat w roku kalendarzowym, w którym przyjmowane są do szkoły*². Kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych realizowane jest w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kursów umiejętności zawodowych, kursów kompetencji ogólnych, turnusów doksztalcania teoretycznego młodocianych pracowników oraz innych kursów umożliwiających uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Formy te definiuje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych z dnia 11 stycznia 2012 r.³ Dokument ten precyzuje również, że kształcenie ustawiczne może być prowadzone jako stacjonarne i zaoczne oraz, że prowadzić je mogą placówki kształcenia ustawicznego i placówki kształcenia praktycznego. W praktyce będą to centra kształcenia ustawicznego i praktycznego oraz ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego jak również inne podmioty mające odpowiednie umocowania prawne w systemie oświaty. Rozporządzenie MEN z 11 stycznia 2012 r. nie precyzuje, jakie formy nauczania mają być stosowane w realizacji kształcenia ustawicznego. Należy domniemywać, że dopuszczalne są wszystkie formy dotychczas stosowane w systemie oświaty. Interesującym faktem jest to, że Rozporządzenie

---

¹ Strategia kształcenia ustawicznego do roku 2010, http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=346%3Astrategia-rozwoju-kształcenia-ustawicznego-do-2010-roku-&catid=58%3Akształcenie-dorosłych&Itemid=83 (dostęp 10.10.2012).

² www.efs.gov.pl/slownik/Strony/Kształcenie_usatwiczne_w_formach_szkolnych.aspx (dostęp 11.12.2012).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Dz.U. 2012 nr 0 poz 186, <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20120000186> (dostęp 9.10.2012).

z 11 stycznia 2012 r. zdążono już zmienić nowym Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 października 2012 r.⁴ Istota zmian, pomijając zmiany, które można uznać za małe korekty, dotyczy właśnie form nauczania, a konkretnie metod i technik nauczania na odległość. Świadczy to dobitnie o tempie zmian, jakie dokonują się w formach współczesnego kształcenia. Tempie, za którym nie nadążają zmiany ustawodawcze. Istota zmian, jakie zostały wprowadzone Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 16 października 2012 r. sprowadza się do doprecyzowania obowiązków, jakie ciążyą na podmiotach prowadzących kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Konkretnie Rozporządzenie to zobowiązuje podmioty prowadzące takie formy kształcenia do zapewnienia słuchaczom dostępu do oprogramowania umożliwiającego asynchroniczną i synchroniczną interakcję pomiędzy uczestnikami a osobami prowadzącymi zajęcia oraz zapewnienie odpowiednich materiałów dydaktycznych dostosowanych do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Niestety, działania Unii Europejskiej, w tym Polski, związane z wdrażaniem różnych form kształcenia ustawicznego nie docierają skutecznie, jak do tej pory, do szerszych kręgów społeczeństwa, a zwłaszcza do ludzi starszych. Świadczą o tym wnioski zawarte w dokumencie – „Rynek pracy i wykluczenie społeczne w kontekście percepcji Polaków – Diagnoza Społeczna 2011. Raport tematyczny”⁵. Autorzy tego dokumentu stwierdzają w podpunkcie 2.3.1, że doksztalają się przede wszystkim ludzie młodzi dobrze wykształceni i mieszkający w dużych miastach. Ponadto tylko około 5% osób w wieku powyżej 25 lat czyni to systematycznie.

Kształcenie ustawiczne wyzwaniem i koniecznością dla społeczeństwa informacyjnego

Kształcenie ustawiczne jest wkomponowane w odnowioną strategię lizbońską, a konkretnie w pierwszy obszar priorytetowy – „Inwestowanie w kapitał ludzki i modernizacja rynku pracy”⁶. W dokumencie tym wyraźnie stwierdzono,

---

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Dz.U. 2012 poz. 1152.

⁵ *Rynek pracy i wykluczenie społeczne w kontekście percepcji Polaków – Diagnoza Społeczna 2011. Raport tematyczny*, red. I.E. Kotowska, Warszawa 2012, http://www.efs.gov.pl/AnalizyRaporty/Podsumowania/baza_projektow (dostęp 12.12.2012).

⁶ Komunikat Komisji do Rady Europejskiej. Sprawozdanie strategiczne na temat odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia: rozpoczęcie nowego etapu (2008–2010) Utrzymanie tempa zmian. COM(2007) 803 wersja ostateczna – część I, <http://>

że inwestowanie w kształcenie ogólne i zawodowe przez całe życie ma nie tylko decydujące znaczenie dla sukcesu Europy w dobie globalizacji, lecz jest również najskuteczniejszą metodą zwalczania nierówności i ubóstwa oraz podnoszenie kwalifikacji i nauka przez całe życie wspierają politykę flexicurity przez zwiększanie elastyczności, pewności zatrudnienia oraz mobilności w życiu zawodowym. Należy opracować intensywniejszą i lepiej ukierunkowaną politykę kształcenia zawodowego, aby sprostać wyzwaniu aktywnego starzenia się oraz przyczynić się do wzrostu wydajności i zdolności do zatrudnienia.

Tematyka związana z kształceniem ustawicznym, zwłaszcza w kontekście wykorzystania do tego celu technologii cyfrowych, znajduje również swoje odzwierciedlenie w dokumencie Unii Europejskiej – Europejska Agenda Cyfrowa⁷. W obszarze 2.6 tego dokumentu: „Zwiększenie umiejętności wykorzystania technologii cyfrowych i włączenia społecznego” wskazano wyraźnie na konieczność wykorzystania technologii cyfrowych do nauki, a przede wszystkim *korzystanie z narzędzi internetowych i mediów cyfrowych do celów przekwalifikowywania się i ciągłego rozwoju zawodowego* oraz wykorzystania tych technologii w e-kształceniu.

Rolę kształcenia ustawicznego w rozwoju społeczeństwa informacyjnego w naszym kraju dobitnie określa „Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013”⁸. W rozdziale – „Kierunki strategiczne i cele Polski w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego do roku 2013” w obszarze „Człowiek” stwierdzono, że członek społeczeństwa informacyjnego to *człowiek uczący się przez całe życie, nieustannie zdobywający nową wiedzę i umiejętności, uzupełniający swoje wykształcenie w odpowiedzi na zmieniającą się sytuację na globalnym rynku pracy* a jako cel 2 w tym obszarze uznano *podniesienie poziomu i dostępności edukacji (od przedszkola do uczelni wyższej) oraz upowszechnienie zasady nauki przez całe życie poprzez wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych*. Jako przykład podjętych działań wskazano na projekt „Centra kształcenia na odległość na wsiach” tworzący ośrodki zapewniające dostęp mieszkańcom wsi do kształcenia ustawicznego z wykorzystaniem nowoczesnych technik teleinformatycznych (w ramach SPO RZL Priorytet 2. Działanie 2.1).

[www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/C1531BAEFF81D8FFC12573FA004C3093/\\$file/200712-annual-report_pl.pdf](http://www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/C1531BAEFF81D8FFC12573FA004C3093/$file/200712-annual-report_pl.pdf) (dostęp 14.10.2012).

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejska Agenda Cyfrowa, <http://www.mswia.gov.pl> (dostęp 5.09.2010).

⁸ Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013, Warszawa 2008, <http://www.mswia.gov.pl/strategia/> (dostęp 2.09.2011).

Nowoczesne technologie teleinformatyczne w kształceniu ustawicznym

Ze względu na swoją specyfikę technologie informacyjno-komunikacyjne mogą odegrać kluczową rolę w takich obszarach jak: samokształcenie, kształcenie na odległość, kształcenie ustawiczne czy dostosowanie oferty edukacyjnej do konkretnych potrzeb ucznia przede wszystkim bardzo zdolnego lub z określonymi dysfunkcjami. Takie też priorytety strategiczne przyjęto w dokumencie⁹. Ponadto w dokumencie tym, wśród pięciu zdefiniowanych tam priorytetów strategicznych, priorytet drugi stanowią *edukacja i szkolenia, obejmujące oświatę (szkoły) i szkolnictwo wyższe, kształcenie formalne i nieformalne, będą umieszczone w ramach ogólnych koncepcji uczenia się i kształcenia przez całe życie. W szczególności szkoły i uczelnie mają za zadanie przygotowywać obywateli do ustawicznego kształcenia się i rozwoju.*

W kształceniu ustawicznym realizowanym w formach szkolnych i pozaszkolnych można praktycznie stosować wszystkie dostępne technologie teleinformatyczne, które wykorzystywane są mniej lub bardziej intensywnie. Podział tych metod dokonywany jest najczęściej właśnie ze względu na stopień ich nasycenia nowoczesnymi technologiami. W zależności od stopnia ich wykorzystania metody te można podzielić na:

- tradycyjną – jest to klasyczny wykład prowadzony przez nauczyciela. Charakterystyczne w tej metodzie jest to, że występuje tutaj jedność akcji, miejsca i czasu. Wszystkie zadania są rozwiązywane wspólnie, najczęściej przy aktywnym udziale prowadzącego zajęcia;
- nauczanie na odległość (często nazywane nauczaniem zdalnym) – metoda ta umożliwia zdobywanie wiedzy bez konieczności przebywania w miejscu jej przekazywania;
- e-learning – metoda z wykorzystaniem wszelkiego typu środków i mediów elektronicznych a przede wszystkim sieci lokalnych, intranetów i Internetu. Metoda ta w chwili obecnej najczęściej przechodzi w formę nauczania na odległość;
- hybrydowa – wykorzystuje techniki i metody nauczania klasycznego i nauczania na odległość. Nauka odbywa się głównie z wykorzystaniem środków elektronicznych, ale w wyznaczonych terminach słuchacze spotykają się w miejscu przekazywania wiedzy;
- nauczanie rozproszone – metoda najbardziej zaawansowana tak od strony procesu dydaktycznego, jak i stopnia wykorzystania najnowszych zdobyczy technik teleinformatycznych i multimedialnych. W procesie dydaktycznym

---

⁹ Plan działań dotyczących dzieci i młodzieży oraz funkcjonowania szkoły w społeczeństwie informacyjnym. Nowe technologie w edukacji, MEN, Warszawa 2010, <http://bip.men.gov.pl/images/stories/APsr/plandzialan.pdf> (dostęp 12.01.2011).

może w tej metodzie uczestniczyć jednocześnie kilka wzajemnie uzupełniających się i współdziałających ze sobą ośrodków szkoleniowych. Słuchacz może dowolnie łączyć się z nimi w zależności od potrzeby uzyskania konkretnych informacji. W metodzie tej istnieje również możliwość wzajemnego porozumiewania się słuchaczy między sobą. Jedną z technicznych form tej metody są wideokonferencje.

Wydaje się, że w kształceniu ustawicznym, a zwłaszcza w formach pozaszkolnych najbardziej pedsyponowne do wykorzystania są technologie mobilne i powiązane z nimi technologie kształcenia na odległość (e-learning) we wszystkich stosowanych odmianach. Należy jednak zwrócić uwagę na kilka problemów, które wiążą się z wykorzystaniem współcześnie tych technologii w edukacji, a zwłaszcza edukacji ustawicznej.

Pierwszym zagadnieniem, które należy przeanalizować to problem, dla jakiej grupy docelowej będzie przygotowywane szkolenie czy cykl szkoleń. Związane jest to przede wszystkim ze stopniem opanowania przez uczestników szkolenia współczesnych technologii teleinformatycznych. Z doświadczeń autorów wynika, że im młodsza grupa wiekowa uczestnicząca w kształceniu ustawicznym tym bardziej technologie te nie stanowią bariery w wykorzystaniu ich w procesie dydaktycznym. W tym przypadku można wykorzystywać nowoczesne formy, na przykład nauczanie na odległość czy wykorzystanie technologii mobilnych. Starsi uczestnicy szkoleń do wielu nowoczesnych rozwiązań technologicznych podchodzą z dużą dozą nieufności. Wynika to głównie z faktu, że nie potrafią się tymi technologiami posługiwać. Dla tej grupy powinno się wykorzystywać klasyczne formy kształcenia, z wykorzystaniem oczywiście nowoczesnych technologii, ale w sposób, który nie wymagałby od uczestników szkoleń aktywnego posługiwania się tymi technologiami.

Istotną kwestią jest również przygotowanie odpowiednich materiałów dydaktycznych. Im nowocześniejsze technologie teleinformatyczne wykorzystywane w kształceniu ustawicznym, tym bardziej złożonym procesem jest przygotowanie nowoczesnych i komunikatywnych materiałów dydaktycznych. Jak istotne i ważne jest to zagadnienie niechaj świadczy fakt, że w przytaczanym już Rozporządzeniu MEN z 16 października 2012 r. wyraźnie zaznaczono w § 20, ust. 7, pkt 2, że *obowiązkiem podmiotu prowadzącego kształcenie ustawiczne jest przygotowanie materiałów dydaktycznych w formie dostosowanej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość*¹⁰. A właśnie ten typ kształcenia należy uznać za jeden z najnowocześniejszych.

---

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Dz.U. 2012 poz. 1152, <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20120001152> (dostęp 20.11.2012).

Następnym zagadnieniem, które należy rozwiązać to kwestia kontroli aktywności uczestników kształcenia ustawicznego oraz form zaliczania takiego kształcenia. Współczesne technologie teleinformatyczne umożliwiają zdalne monitorowanie zachowań uczestników szkoleń czy kursów, jak również zdalne zaliczanie tychże. Wspomniane wcześniej Rozporządzenie MEN z 16 października 2012 r. wyraźnie jednak nakazuje, że *zaliczenie kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie może być dokonane z wykorzystaniem tej technologii*¹¹.

Zakończenie

Współczesny rozwój społeczeństw i postępująca globalizacja, zmiana stosunków produkcji, przewartościowania na rynku pracy, rozwój techniki i technologii wmuszają na obywatelach ciągle podnoszenie kwalifikacji, które realizowane jest poprzez kształcenie ustawiczne. Dzięki rozwojowi technologii teleinformatycznych i wprowadzenia ich do procesu dydaktycznego, w tym do kształcenia ustawicznego możliwe stało się wypracowanie form kształcenia, które ze względu na swoje właściwości stają się istotnym instrumentem w przekazywaniu nowoczesnej wiedzy w sposób szybki, efektywny i potrafiący dotrzeć do szerokiego kręgu odbiorców. Ma to istotne znaczenie w kształceniu ustawicznym, w którym treści merytoryczne, które należy przekazać słuchaczom, ulegają bardzo szybkim zmianom.

Najistotniejszym problemem związanym z kształceniem ustawicznym, wydaje się być wciąż jeszcze zbyt mała świadomość znacznej części społeczeństwa o konieczności „uczenia” się przez całe życie. Dotyczy to zwłaszcza osób zatrudnionych w tych sektorach gospodarki, które pozornie są poza obszarem najintensywniejszych zmian technologicznych. Jednak w dobie globalizacji ten chwilowy zastój może być bardzo iluzoryczny. Zmiany mogą nastąpić bardzo gwałtownie, a wtedy tylko osoby umiejące szybko się przekwalifikowywać będą w stanie funkcjonować na rynku pracy.

Do kształcenia ustawicznego, wbrew pozorom, najczęściej i najtrudniej jest przekonać ludzi młodych kończących szkołę zawodową, technikum czy uczelnie wyższe, pomimo że w tej grupie zawodowej i tak występuje najwyższy odsetek osób chcących uzupełniać wykształcenie. Wynika to jednak z faktu, że w pozostałych grupach wiekowych odsetek ten jest znikomy. Większość absolwentów, uważa bowiem, że kończąc szkołę mają oni dostateczny zasób wiedzy, aby sprawnie i skutecznie funkcjonować we współczesnym społeczeństwie, a własz-

---

¹¹ *Ibidem.*

cza na rynku pracy. Z tego mylnego przekonania zostają wyprowadzeni już przy pierwszej rozmowie kwalifikacyjnej związanej z chęcią podjęcia zatrudnienia. Osoby rekrutujące pracowników bardzo szybko orientują się co do rzeczywistych umiejętności kandydata do pracy. Związane jest to przede wszystkim z brakiem umiejętności wśród młodych ludzi kojarzenia faktów i informacji. Niestety, współczesny system kształcenia i to na wszystkich poziomach nastawiony jest na testy i uzyskiwanie informacji z Internetu. Funkcjonuje metoda „kopiuj” i „wklej”, która niweczy nabycie umiejętności analizy i oceny tych informacji. Z wieloletniego doświadczenia autorów wynika, że problem ten się nasila. To bardzo źle rokuje co do kondycji, a zwłaszcza inowacyjności polskiego społeczeństwa w najbliższych latach. A przecież inowacyjność będzie decydowała o rozwoju współczesnego społeczeństwa informacyjnego.

Wykorzystane źródła

- Strategia kształcenia ustawicznego do roku 2010, http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=346%3Astrategia-rozwoju-kształcenia-ustawicznego-do-2010-roku-&catid=58%3Akształcenie-dorosłych&Itemid=83. www.efs.gov.pl/slownik/Strony/Kształcenie_ustawiczne_w_formach_szkolnych.aspx (dostęp 10.10.2012).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Dz.U. 2012 nr 0 poz 186. <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20120000186> (dostęp 9.10.2012).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 października 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Dz.U. 2012 poz. 1152, <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20120001152> (dostęp 20.11.2012).
- Rynek pracy i wykluczenie społeczne w kontekście percepcji Polaków – Diagnoza Społeczna 2011*. Raport tematyczny, red. Irena E. Kotowska, Warszawa 2012. http://www.efs.gov.pl/Analizy-RaportyPodsumowania/baza_projektow (dostęp 12.12.2012).
- Komunikat Komisji do Rady Europejskiej. Sprawozdanie strategiczne na temat odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia: rozpoczęcie nowego etapu (2008-2010) Utrzymanie tempa zmian. COM(2007) 803 wersja ostateczna – część I, [http://www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/C1531BAEFF81D8FFC12573FA004C3093/\\$file/200712-annual-report_pl.pdf](http://www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/C1531BAEFF81D8FFC12573FA004C3093/$file/200712-annual-report_pl.pdf) (dostęp 14.10.2010).
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejska Agenda Cyfrowa. <http://www.mswia.gov.pl>. Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013, Warszawa 2008, <http://www.mswia.gov.pl/strategia/> (dostęp 5.09.2011).
- Plan działań dotyczących dzieci i młodzieży oraz funkcjonowania szkoły w społeczeństwie informacyjnym. Nowe technologie w edukacji. MEN, Warszawa 2010, <http://bip.men.gov.pl/images/stories/APsr/plandzialan.pdf> (dostęp 12.01.2011).